

Jak vypadali před 100 lety...

Tělesná stavba dalmatina je skutečně blízká loveckým psům

Dalmatin

Zprávy o psech, v nichž je možno hledat – zpravidla na základě nápadného skvrnitého zbarvení – předchůdce dnešního dalmatina, pocházejí z mnoha míst Evropy, Asie, dokonce i z Afriky a Jižní Ameriky a z tolika nejrůznějších dob, že mezi nimi lze jen stěží nalézt přijatelný spojovací článek, který by pomohl jeho původ vysvětlit. Jediné, co víme celkem jistě, je paradoxně to, že nepochází z Dalmácie.

V souvislosti s původem dalmatina je často citována poznámka italského přírodovědce Aldrovanda (1522 - 1605) o italském honiči, jenž připomíná tečkovaného rysa. Ještě G. L. Buffon ho nazývá v *Histoire naturelle* z roku 1755 Braque Bengale a nepochybuje o tom, že nepocházeli tento honič přímo z východoindického Bengálska, pak je jistě potomkem „indického psa, jehož zmiňují staří“. Tento názor byl tradován ještě dlouho po Buffonovi. V roce 1647 však Gerarde ter Bosch zachytil psy typu dalmatina už jako průvodce francouzského dauphina a konečně v roce 1792 představil dalmatina na své rytině Thomas Bewick již jako kočárového psa s tím, že Angličané považují jeho dnešní vzhled za výsledek spojení s pointrem a anglickým bulteriérem.

Tělesná stavba dalmatina je skutečně blízká loveckým psům, vysokonohým honičům a ohařům, z rytin Ridingerových jsou pak známi tečkovaní „ptačí“ psi, používaní od 17. století v Německu a posléze v podobě ostrovních ohařů (anglický setr) i v Británii k lovu pernaté. V Dalmácii byl dalmatin „znovuobjeven“ v 18. století, kde ho podle jugoslávských kynologů znali již „odedávna“. Na území Dalmácie se předchůdci dalmatina mohli dostat v benátském období, v 16. století, kdy byli psi tohoto typu v Itálii dobře známi. Podobně jako měla Dalmácie těsné styky s Benátkami, měla bývalá jugoslávská republika Ragusa (dnešní Dubrovník) v minulosti své politické a obchodní zastoupení i v Bengálsku. Je tedy možné, že jugoslávští vyslanci si brali na mise své psy a vraceli se s nimi zpět již jako s „bengálskými brakýři“.

Dvojici skvrnitě zbarvených psů údajně dostal v roce 1593 jako dar od české šlechtičny Aleny Meziříčské jugoslávský básník Georg Dalmatin (1546 - 1589), a je tedy možné, že i on měl podíl na pojmenování tohoto plemene. Historik Hagen ve svých *Vzpomínkách ze starých dob* (Erinnerungen aus alten Zeiten) uvedl, že čtveřice psů, kterou při bitvě proti Turkům u Moháče v roce 1526 ukořistil dvořan českého krále Ludvíka Jagellonského Mikláš, se stala základem chovu tohoto plemene na území Českého království. Tím by bylo vysvětleno a potvrzeno i jedno z dalších jmen dalmatina - turecký pes, čemuž odpovídá i skutečnost, že od počátku 16. století až do nástupu první rakouské vlády v roce 1797 zůstávala větší část Dalmácie pod nadvládou Turecka. Novodobý chov dalmatinů byl v Čechách obnoven až na počátku 70. let minulého století, ale už za tzv. „první republiky“ existoval v Jablonci nad Nisou „1. Čsl. Psinec dalmatinských psů Miramare“ chovatele H. Maneka. M. *Císařovský*

Jak vypadali před 100 lety...

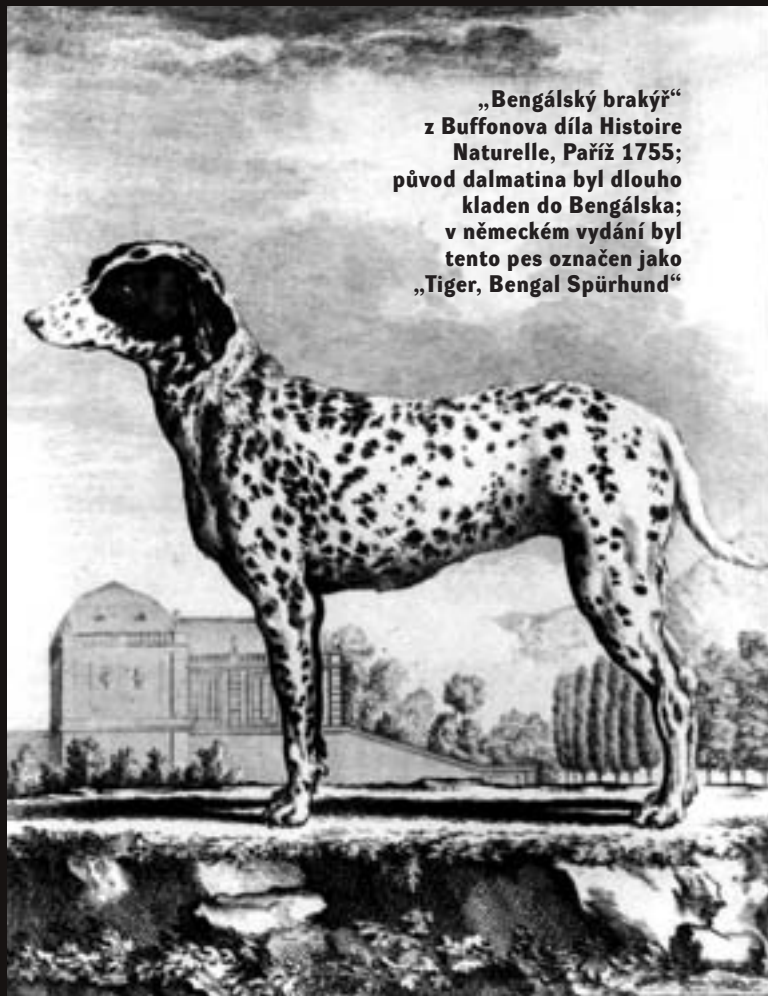

Za nevlivnější chov dalmatinů v Anglii první čtvrtiny 20. století byl označován chov Freda Wardella z Edgbastonu v Birminghamu; jako hlavní přednost jeho psů byla vyzdvihována skutečnost, že jsou „opravdu pointerského typu“; na snímku F. Wardel „s jedním ze svých týmů“

Vpravo: Hnědě tečkovaný dalmatin, fena Betty of St. Ivel chovatele F. Coopera z anglického Yeovilu; tato stanice se před 90 lety specializovala výhradně na chov hnědě tečkovaných dalmatinů

Bulteriér s dalmatinem v knize Vero Shawa z roku 1881

„Bengálský brakýř“ z Buffonova díla Histoire Naturelle, Paříž 1755; původ dalmatina byl dlouho kladen do Bengálska; v německém vydání byl tento pes označen jako „Tiger, Bengal Spürhund“

Vlevo: Anglický šampion Snow Leopard z chovatelské stanice The Auberies Mrs. D. K. Hakney z Brentwood v Essexu nar. 20. 11. 1927; kromě tělesné stavby byl vysoce hodnocen pro rovnoměrné tečkování bez ploten; získal Kennel Club challenge certificate a speciální cenu „Lady Demetriadi's Cup“ pro psa v nejlepší kondici a mnoho dalších ocenění včetně vítězství na Metropolitan Police Show v roce 1928

„Dalmatinský šampion Nero-Dalmatin“ z publikace Unsere Hunde, 1902